

ABORDAREA ȘI CONȘTIENȚIZAREA ȘANSELOR EGALE ÎN INSTITUȚIILE INFODOCUMENTARE

Aurelia CEBOTARI,
șef secție, *Biblioteca Științifică a ASEM*;
Lilia LUPAN,
specialist principal, *Biblioteca Științifică a ASEM*;
Elena MALȚEV,
șef oficiu, *Biblioteca Științifică a ASEM*;
Ludmila MÎNDRESCU,
șef oficiu, *Biblioteca Științifică a ASEM*

Abstract: This article identifies both the role of the library in promoting equal opportunities in the community and the usefulness of the integrated approach and that equal access to information is the basis of a more well-informed. It is important to use all appropriate means to accelerate awareness, encourage debate, mobilization, training, dissemination of information and the type of proper knowledge in order to ensure the success of the concrete.

Key words: equal opportunities, academic library, society, access to information.

Egalitatea oportunităților educaționale și informaționale rămâne o temă deosebit de actuală și astăzi atât la nivelul dezbaterilor teoretice, cât și prin implicațiile pe care le are asupra politicilor educaționale și informaționale.

Egalitatea de șanse este un concept conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

Egalitatea înseamnă, în termeni foarte generali, *identitatea în raport cu o anumită caracteristică, cu un anumit criteriu, și*

Promovarea egalității de șanse în educație și cultură: rolul bibliotecilor

deci se referă la înlăturarea diferențelor sau dezavantajelor unora în raport cu criteriul considerat a fi relevant.

Egalitatea de șanse are scopul înlăturării diferitelor dezavantaje în ceea ce privește poziția competitivă în raport cu alții. Egalitatea de șanse poate fi deci înțeleasă ca **egalitate a poziției inițiale**, astfel, încât indivizii să nu aibă dezavantaje de pornire atunci când intră în competiție unii cu alții. Astfel, competiția poate fi câștigată de oricine, fără ca poziția inițială să favorizeze sau, respectiv, să defavorizeze pe cineva. Acest mod de definire a egalității de șanse vizează evitarea perpetuării inegalităților. Egalitatea de șanse astfel înțeleasă a reprezentat un concept deosebit de important în cadrul politicilor informaționale.

Biblioteca asigură dreptul la informație, oferă noi servicii de informare indispensabile unei societăți unde drepturile individuale și necesitatea de a cunoaște sunt esențiale. Egalitatea accesului la informații și la instruire este vitală, dacă bibliotecile își propun să ofere tuturor oportunitatea de a-și realiza din plin potențialul. În condițiile apropierii de societatea bazată pe cunoaștere, impusă de tehnologiile informaționale, necesitatea asigurării accesului la informații pentru fiecare persoană capătă noi dimensiuni. Rețineți, însă, că, pe viitor, bibliotecile se vor orienta și la oferirea răspunsurilor de-a gata.

Egalitatea naște, deseori, controverse teoretice în domenii variate, inclusiv în cel al informării. Toată lumea plătește taxe și respectiv toată lumea are drepturi egale. Când beneficiarul pășește pragul bibliotecii, intră în universul comunității de care aparține și tot ce are tangențe cu această comunitate trebuie să fie concentrat aici. Aici se ascunde sensul noțiunii „biblioteca - centrul comunității” sau „biblioteca - inima societății”, sau „biblioteca - centru cultural al comunității”. Există multe roluri și de mare

Promovarea egalității de șanse în educație și cultură: rolul bibliotecilor

valoare pe care bibliotecile pot să le joace în secolul XXI, dar, la sigur, cel mai important va fi cel de „intermediar informațional al comunității”, un organism care înțelege atât interesele utilizatorilor, cât și universul informației, și modul de organizare a acesteia, iar mai presus de toate dezvoltă și promovează mecanismele care leagă aceste două elemente împreună. Axa principală o vor constitui necesitățile societății bazate pe posibilitățile și circumstanțele locale.

Bibliotecile fac arhivele digitale ale cărților, de aceea, putem numi biblioteca o casă de comori mult mai valoroasă decât aurul. A nu avea acces egal la informație este un handicap teribil în educație, la locul de muncă și la un cetățean. Într-o lume bazată pe tehnologie, a nu avea acces la tehnologie este, de asemenea, un handicap teribil. Marginalizarea reprezintă procesul de situare a indivizilor sau grupurilor pe o „poziție socială periferică” sau de „izolare” și implică limitarea „drastică” a accesului la resursele economice, politice, educaționale și comunicaționale ale colectivității.

Inițiativele de acces egal la informație pentru toți oamenii din întreaga lume sunt de admirat cel puțin pentru că recunosc importanța accesului la informație în societatea informațională de astăzi. Cu toate acestea, este mult de așteptat până la realizarea termenilor de egalitate la accesul la informație. Dat fiind stadiul redus al cunoștințelor referitoare la avantajele și beneficiile care decurg din egalitatea șanselor la informație, tehnicile și instrumentele informaționale sunt cele mai folositoare și mai prețioase. Ele răspund unui imperativ bivalent: conștientizarea și transmiterea informațiilor. Înțelegem prin conștientizare nevoia de a demonstra modul în care valorile și normele existente influențează percepția noastră asupra realității, perpetuând diferite stereotipuri și întreținând mecanismele producerii sau

Promovarea egalității de șanse în educație și cultură: rolul bibliotecilor

reproducerii inegalității. Explicând modul în care ele predetermină și limitează opțiunile considerate, în prealabil, la luarea oricărei decizii, aceste norme și valori pot fi repuse în discuție. De altfel, conștientizarea este de natură să favorizeze în opinia publică o sensibilitate mai vie asupra problemelor egalității. Ca urmare, este nevoie să se ofere posibilități de formare. Abordarea integrată a egalității este de neconceput fără un învățământ și o formare adaptate celor ce o vor pune în aplicare.

Totuși, impulsul acordat conștientizării nu trebuie să se limiteze la factorii de decizie politică sau la un anumit grup specializat. Ansamblul societății trebuie sensibilizat în domeniul problemelor egalității, inclusiv, mai presus de toate, păturile cercetătorilor și savanților, pentru a le face să înțeleagă bine utilitatea abordării integrate și faptul că egalitatea accesului la informație este baza unei societăți mai bine informate. Este important să fie folosite toate mijloacele utile în accelerarea conștientizării, favorizarea dezbatelor, mobilizarea, formarea, difuzarea informațiilor și a tipului de cunoștințe adecvate, în scopul de a asigura reușita acțiunilor concrete. În mod evident, instrumentele utilizate – în special în cadrul formării factorilor de decizie – vor fi elaborate într-un mod care să țină seama de importanța informației. Poate că reprezentanții statului ar avea nevoie de a schimba politicile lor în ceea ce privește accesul la tehnologii și informații. Acestea includ un angajament față de ordinea socială dreaptă și umană, încredere mutuală, respect pentru drepturile și identitățile celorlalți, deschidere, abilități analitice, abilități interpersonale. ONG-urile joacă și ele un rol important în a face presiuni asupra guvernelor pentru a adopta politici „corecte” în ceea ce privește tehnologiile de acces și accesul la informație. Nu în ultimul rând, bibliotecile care sunt surse importante de informare pentru societate și

Promovarea egalității de șanse în educație și cultură: rolul bibliotecilor

ele servesc drept gardieni ai accesului publicului la informații în general. Pentru asigurarea accesului la informație și cunoaștere pentru toți cetățenii și pentru realizarea dreptului tuturor cetățenilor la servicii egale, trebuie elaborat un plan de acțiuni care să stea la baza Strategiilor de dezvoltare a bibliotecilor pe termen lung. Iar promovarea și sprijinirea circulației libere, deschise a informațiilor și ideilor științifice, care servesc atât intereselor autorilor, cât și potențialilor cititori, indiferent din ce categorie ar face parte: cercetători, profesori, doctoranzi, masteranzi, biblioteci, universități, reviste și edituri, agenții finanțatoare, guverne, ar trebui să constituie scopul major pentru orice instituție de informare.

Apariția și dezvoltarea sferei digitale au revoluționat modul în care publicul obține informații și modul în care bibliotecile le furnizează. Bibliotecile asigură accesarea informațiilor de care au nevoie utilizatorii - indiferent de vârstă, educație, etnie, limbă, venituri, limitări fizice sau bariere geografice. Aceasta înseamnă că sunt în măsură să obțină informații într-o varietate de formate - electronice, precum și imprimare. De asemenea, ei sunt liberi să își exercite dreptul de a cunoaște, fără teama de cenzură sau de represalii. Or, valorile de bază ale comunității bibliotecii, cum ar fi accesul egal la informație, libertatea intelectuală, precum și dirijarea obiectivă și furnizarea de informații trebuie să fie păstrată și consolidată în lumea digitală în continuă evoluție.

Promovând și implementând egalitatea accesului la informații, biblioteca participă la construirea unei societăți moderne, dinamice și bine informate, prin integrarea la nivel național a resurselor documentare și informaționale de care dispune, deschizând o cale către cunoaștere, în general și către cunoașterea culturii și a spiritualității românești, în special. Prin diversificarea produselor și a serviciilor pe care

Promovarea egalității de șanse în educație și cultură: rolul bibliotecilor

le oferă, reușește să devină o instituție accesibilă tuturor, indiferent de vârstă, sex, naționalitate sau dizabilitate. Beneficiind de acces egal la informație, pe termen mediu și lung, atât persoane fără dizabilități, cât și persoane cu dizabilități vor fi parte a mult discutatei și comentatei societăți a cunoașterii, reușind să îndeplinească aproape aceleași sarcini ca și semenii lor, contribuind, în egală măsură, la dezvoltarea comunității în care trăim.

Bibliografie:

1. *Abordarea integrată a egalității între femei și bărbați* / Consiliul Europei. Chișinău, 2003. 88 p.

2. CHERADI, N. *Accesul deschis – un element important de optimizare a comunicării științifice și universitare*. În: „Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii”, conf. șt. int., vol. II. Ch.: ASEM, 2012, p.133-137.

3. DUCA, Gh. *Contribuții la societatea bazată pe cunoaștere (Knowledge Society)*. Ch.: Știința, 2007, p. 172-178.

4. FLOREA, A. *Unele aspecte teoretico-juridice privind egalitatea*. În: *Legea și viața*, 2010, nr. 7, p. 25-28.

5. GHINCULOV, S. *Instituțiile infodocumentare ale Republicii Moldova în contextul constituirii societății informaționale*. În: *România și Republica Moldova: potențialul competitiv ale economiilor naționale. Posibilități de valorificare pe piața internă, europeană și mondială*, 2004, Vol. 1, p. 434-437.